

LEKCJA 2

BEZLUDNA WYSPA

„Twórcze rozwiązywanie problemów i współpraca”

Czas	45 minut – wariant podstawowy; opcja rozszerzenia do 90 minut.
Główne działania	Krótką „Tratwa ratunkowa”, nietypowe zastosowania przedmiotu, organizacja życia rozbitków, mini prezentacja i pogadanka podsumowująca.
Rezultat	Uczestnicy ćwiczą twórcze rozwiązywanie problemów, generowanie nietypowych zastosowań, współpracę, planowanie i autoprezentację.
Formy pracy	Indywidualnie, w małych grupach, zespołowo, prezentacja na forum.

1. Cele

- przełamywanie barier i wzmacnianie współpracy w grupie;
- rozwijanie umiejętności twórczego rozwiązywania problemów;
- ćwiczenie oryginalności i elastyczności myślenia;
- doskonalenie planowania, podziału ról i podejmowania decyzji w zespole;
- rozwijanie autoprezentacji i argumentowania własnych pomysłów;
- ćwiczenie refleksyjnego myślenia nad sposobem działania własnym i grupy.

2. Zakładane rezultaty

- uczestnicy wymyślą wiele nietypowych zastosowań prostego przedmiotu;
- każda grupa opracuje plan organizacji życia na bezludnej wyspie;
- zespoły zaprezentują swoje rozwiązania w formule krótkiej konferencji prasowej;
- uczestnicy nazwą zachowania, które pomagały we współpracy i rozwiązywaniu problemów.

3. Harmonogram

Czas	Etap	Najważniejsze działania	Odpowiedzialność
0–5 min	Wprowadzenie	Krótką opowieść o katastrofie statku, podział na małe grupy i wyjaśnienie zasad.	Prowadzący buduje fabułę i czuwa nad bezpieczeństwem.

Czas	Etap	Najważniejsze działania	Odpowiedzialność
5–12 min	Tratwa ratunkowa	Zespoły próbują zmieścić się na wyznaczonej „tratwie” i utrzymać wspólną równowagę.	Prowadzący obserwuje współpracę i upraszcza zadanie w razie potrzeby.
12–22 min	Skrzynia z okrętu	Indywidualne wymyślanie nietypowych zastosowań jednego prostego przedmiotu potrzebnego do przeżycia na wyspie.	Prowadzący podaje przedmiot i przypomina główne obszary zastosowań.
22–35 min	Nie jesteś sam	Uczestnicy w grupach 4–5-osobowych ustalają podstawy wspólnego życia: jedzenie, schronienie, obowiązki, zasady i współpraca.	Prowadzący zadaje krótkie pytania naprowadzające.
35–41 min	Mini prezentacje	Każda grupa przedstawia 1–2 najciekawsze pomysły i jedną zasadę współpracy.	Prowadzący pilnuje krótkiego czasu prezentacji.
41–45 min	Ewaluacja – pogadanka	Zdanie: „Dzięki bezludnej wyspie odkryłem/odkryłam...” i krótkie podsumowanie współpracy.	Prowadzący moderuje i zapisuje wnioski po zajęciach.

4. Szczegółowy przebieg

4.1. Opowieść wprowadzająca i „Tratwa ratunkowa”

Prowadzący krótko rozpoczyna opowieść o katastrofie statku. Uczestnicy w małych grupach otrzymują brytol lub tekturę – „tratwę” – i próbują zmieścić się na niej razem oraz przez chwilę utrzymać równowagę. W wersji 45-minutowej zadanie wykonuje się tylko raz.

Dostosowanie: Oryginalne ćwiczenie przeznaczone jest dla 8–10 osób. Przy grupie 12–20 uczestników należy utworzyć 2–3 mniejsze zespoły i przygotować osobną „tratwę” dla każdego zespołu. Nie należy wymagać stania na jednej nodze, jeśli grupa nie czuje się bezpiecznie.

4.2. „Skrzynia z okrętu” – twórcze zastosowania

Każdy „rozbitek” znajduje na wyspie skrzynię z jednym prostym przedmiotem, np. grzebieniem, guzikiem, spinaczem, wkładem do długopisu albo sznurkiem. Zadaniem jest wymyślić jak najwięcej sposobów wykorzystania go podczas pobytu na wyspie.

Prowadzący może podpowiedzieć obszary: pożywienie, ochrona, sygnalizowanie obecności, próby wydostania się, orientacja w czasie i „odrobina luksusu”. Liczy się różnorodność pomysłów, nie ich pełna techniczna wykonalność.

4.3. „Nie jesteś sam” – organizacja życia na wyspie

Uczestnicy łączą się w grupy 4–5-osobowe i ustalają podstawy wspólnego życia na wyspie: zdobywanie jedzenia i wody, schronienie, podział obowiązków, zasady podejmowania decyzji i sposoby rozwiązywania konfliktów. W wersji podstawowej wystarczy krótka lista ustaleń.

4.4. „Robinsonowie XXI wieku” – konferencja prasowa

W wersji 45-minutowej każda grupa przedstawia tylko 1–2 najciekawsze rozwiązania oraz jedną zasadę, która pomogła jej współpracować. Pełną formę „konferencji prasowej” można wykorzystać w wariantcie 90-minutowym.

4.5. Podsumowanie i ewaluacja – pogadanka

Na zakończenie prowadzący rozpoczyna krótką pogadankę, np. od zdania: „Dzięki bezludnej wyspie odkryłem/odkryłam...”. Może dopytać, co pomagało wymyślać rozwiązania i jakie zachowania ułatwiały współpracę

5. Opcja rozszerzenia do 90 minut

Rozszerzenie wykorzystuje te same metody co wersja podstawowa, ale daje więcej czasu na generowanie, porównywanie i omawianie skojarzeń.

Czas dodatkowy	Etap	Najważniejsze działania	Odpowiedzialność
45–55 min	Rozwinięcie zastosowań	Dopisanie kolejnych zastosowań przedmiotu w kilku kategoriach.	Prowadzący zachęca do nietypowych rozwiązań.
55–70 min	Plan wyspy	Grupy tworzą prostą mapę/plan wyspy, zaznaczając obowiązki i zasady.	Prowadzący wspiera planowanie i udział wszystkich osób.
70–82 min	Konferencja prasowa	Krótką konferencja prasowa: najważniejsze rozwiązania grup i pytania od pozostałych.	Prowadzący moderuje i pilnuje czasu.
82–90 min	Ewaluacja – pogadanka	Końcowa rozmowa o współpracy i pomysłowości.	Prowadzący moderuje i zapisuje wnioski.

Jeżeli od początku planowany jest wariant 90-minutowy, krótką pogadankę z końca wersji 45-minutowej można potraktować jako śródpodsumowanie, a pełną ewaluację przeprowadzić na zakończenie 90 minut.

6. Materiały

- duże arkusze brystolu lub tektury, najlepiej ok. 60 × 90 cm – po jednym dla każdej małej grupy;
- kartony lub duże arkusze do planu wyspy;
- kartki i długopisy dla wszystkich uczestników;
- proste przedmioty do ćwiczenia nietypowych zastosowań, np. grzebień, guzik, spinacz, wkład do długopisu, sznurek;
- markery lub flamastry do przygotowania planu wyspy.

7. Bezpieczeństwo i dostosowanie do grupy

Zabawa ruchowa wymaga uporządkowanej sali i spokojnego tempa. Nie wolno biegać ani popychać innych osób. Uczestnik, który nie chce zamykać oczu lub brać udziału w kontakcie fizycznym, może pełnić rolę obserwatora albo osoby pomagającej prowadzącemu. W ćwiczeniach skojarzeniowych należy wzmacniać oryginalność bez wyśmiewania nietypowych odpowiedzi.

8. Dokumentacja i ewaluacja

- lista obecności;
- zdjęcia tablicy ze skojarzeniami i przebiegu zajęć – zgodnie z posiadanymi zgodami;
- krótka ewaluacja ustna w formie pogadanki;
- notatka prowadzącego o zaangażowaniu grupy, różnorodności pomysłów i ewentualnych potrzebach na kolejne spotkanie.